

บทที่ 1

บทนำ

จากสถิติประชากรประเทศไทย การเติบโตของประชากรจะเพิ่มขึ้นในอัตรา ร้อยละ 3.1 ต่อปี ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มอัตราสูงของโลก (2) มีกลุ่มบุคคลที่ควรได้รับการดูแล เรื่องอาหารเป็นพิเศษ คือ หญิงมีครรภ์ประมาณร้อยละ 5 เด็กในระยะแรกเกิดจนถึงก่อน วัยเรียนประมาณร้อยละ 18 และเด็กในวัยเรียน (5-14 ขวบ) ประมาณร้อยละ 27 กลุ่มบุคคลเหล่านี้เป็นตัวอย่างให้เห็นสภาพและปัญหาโภชนาการของประเทศไทย ปัญหา โภชนาการที่พบในประเทศไทยมี 7 อย่างคือ การขาดอาหารโปรตีนและพลังงาน โรค โลหิตจางเนื่องจากขาดธาตุเหล็ก การขาดวิตามินเอ โรคคอตีบ โรคเหน็บชา โรคนิวโมเนอเรีย และโรคขาดวิตามินบี 2 (64) ปัญหาดังกล่าวนี้ การขาด โปรตีนและพลังงานเป็นปัญหาสำคัญที่เกิดกับประชากรในประเทศไทย โดยเฉพาะกับกลุ่ม บุคคลข้างต้น

ในการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด นมแม่เป็นอาหารที่ดีที่สุดในระยะแรกเกิดจนถึง 2-3 เดือน พบว่าเด็กแรกเกิดจะเติบโตได้ดีเมื่อได้รับนมแม่เพียงอย่างเดียวไปจนถึง อายุ 6 เดือน (2) จากนั้นจะต้องให้อาหารเสริมซึ่งจะค่อย ๆ เพิ่มจำนวน จนในที่สุด กลายเป็นอาหารหลัก มีการแนะนำให้ให้อาหารเสริมก่อนวัย 6 เดือน จะช่วยให้เด็กคุ้นเคย กับอาหาร จะได้ไม่มีปัญหาในการเพิ่มอาหารในเวลาต่อมา ปัญหาการขาดแคลนโปรตีน และพลังงานที่พบในประเทศไทยเกิดเนื่องจากเด็กได้รับการเลี้ยงดูด้วยนมแม่ไม่เพียงพอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัญหาทางเศรษฐกิจ ทำให้แม่ต้องทำงานนอกบ้าน ปัญหาสุขภาพของ แม่ หรือค่านิยมที่ผิด ทำให้มีการเลี้ยงดูเด็กด้วยอาหารนม ซึ่งได้จากนมวัวแล้วคัดแปลง เป็นนมสูตรต่าง ๆ นอกจากนี้ก็มีการให้อาหารเสริม อาหารนมส่วนมากจะมีราคาแพง เพราะนำเข้าจากต่างประเทศ ถ้าเศรษฐกิจของแม่อยู่ในฐานะจะซื้อได้ก็ไม่มีปัญหาเพราะ

น้ำนมสูตรต่าง ๆ นี้เมื่อใช้ถูกต้องก็ทำให้เด็กเติบโตได้ดี แต่สำหรับบางคนที่ไม่สามารถทำเช่นนั้นได้ หรือขาดความรู้ก็จะเลี้ยงดูให้อาหารอย่างผิด ๆ เช่นเลี้ยงด้วยนมข้นหวาน หางนม การให้เฉพาะกล้วยบด หรือข้าวเหนียวเคี้ยวละเอียด ตั้งแต่อายุ 1 เดือน ซึ่งพบมากในชนบททางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้เด็กได้รับอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการน้อยได้ไปรวันและพลังงานไม่พอเพียง

รัฐบาลเห็นความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ จึงได้จัดทำแผนพัฒนาอาหารและโภชนาการแห่งชาติ บรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 4 (ระหว่างปี พ.ศ. 2520-2524) เน้นถึงการปรับปรุงสภาพโภชนาการในกลุ่มเด็กทารก เด็กวัยก่อนเข้าเรียนรวมทั้งหญิงมีครรภ์และมารดาที่ให้นมแก่ทารก (56) มีหน่วยงานและสถาบันหลายแห่งร่วมมือกันดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย และมีโครงการส่วนหนึ่งที่รับผิดชอบในด้านการวิจัยและผลิตอาหารเด็กอ่อน งานวิจัยเกี่ยวกับอาหารเด็กอ่อนแยกออกไปได้สองทางคือการหาสูตรอาหารที่เหมาะสม และการหาหรือปรับปรุงกรรมวิธีในการผลิตที่จะทำให้ได้อาหารที่มีคุณภาพดี

อาหารเด็กที่พบในเมืองไทย นอกเหนือจากอาหารนมคัดแปลงสูตรต่าง ๆ แล้วอาหารอื่น ๆ ได้แก่

1. อาหารที่ทำจากธัญพืชต่าง ๆ เป็นอาหารสุกแล้วอยู่ในลักษณะแห้ง ทำจากข้าวสาลี ข้าวโอ๊ต ข้าวบาร์เลย์ มอลต์ บางผลิตภัณฑ์มีการเติมนมผง ผงถั่วเหลืองหรือเกลือแร่บางอย่าง เวลาป้อนเด็กจะเติมน้ำนมอุ่นหรือน้ำอุ่น เช่น Nestum, Aurora, Cerelac.

2. อาหารจำพวกเนื้อสัตว์, ผักและผลไม้ หรือถั่วชนิดต่าง ๆ ที่ทำให้สุกแล้วบรรจุในขวดให้เด็กกินได้เลย ราคาค่อนข้างแพง เช่น Heing, Gerber.

3. อาหารทารกสำเร็จรูป ผลิตในประเทศไทยโดยใช้วัตถุดิบที่มีในประเทศ เช่น แป้งข้าวเจ้า ถั่วเหลืองหรือแป้งถั่วเหลือง งา น้ำตาลทราย มีการเพิ่มเติมวิตามิน

ผสมและเกลือแร่ต่าง ๆ รวมทั้งอาจเพิ่มกรดอะมิโนบางตัว ตัวอย่างอาหารพวกนี้ เช่น อาหารเด็กอ่อนเกษตร (Kaset infant food) อาหารเสริมคอกับ, โทเวีย

โครงการวิจัยนี้เป็นการศึกษาเรื่องอาหารเด็กอ่อนที่เน้นในแง่ของกรรมวิธีการผลิตต่อคุณภาพอาหารโดยกรรมวิธีการทำให้แห้ง เพื่อเป็นแนวทางเลือกสภาวะการผลิตที่เหมาะสม และยังได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงระหว่างการเก็บรวมทั้งวิธีบรรจุและภาชนะบรรจุที่เหมาะสมเพื่อหาอายุการเก็บอีกด้วย.